

[*Ta Tanara Makarini.*]

[INTESTATE NATIVES SUCCESSION.] Riwhi mo nga Maori e mate Oha-aki kore ana.

Whakawhaititanga.

- Whakaingoatanga.
- Matua korero.
- Ingoa Poto.
- Ka tau nga tikanga o "Te Ture Whenua Maori" ki nga Maori whai Karaati katoa.
- Ko te riwhitanga mo nga taonga o nga Maori. Ma te Kai-whakawa o te Kooti Whenua Maori e whakatau.
- Ma te Pukapuka Whakatuturu a te Kai-whakawa e mana ai te whakahaere.
- Ko te whakataunga a te Kooti me tiaki e to Kooti e puta ai aga pukapuka whakahaere.
- E mana ana te Hupirimi Kooti ki te tuku nga paanga a nga Maori whai karaati ki te Kooti Whenua Maori.
- Ma te Kooti Whenua Maori e whakahaere tera.

He Pire I Huaina

HE TURE hei whakanui i te whakahaerenga o te mana Whakaingoatanga. o te Kooti Whakawa Whenua Maori kia ahei ai te whakatu riwhi mo nga tangata Maori whai karaati e mate Oha-aki kore ana, mo etahi atu tangata hoki e tu ana ki nga ritenga mo nga Maori e mate pera ana.

Notemea e pai ana kai hanga he tikanga e kitea ai te riwhitanga Matua korero. ki nga whenua me era atu mea kahore i raro i nga tikanga o nga Ture Whenua Maori, a kua karaatitia ki etahi tangata Maori i runga i nga ritenga ka whakahuatia i muri iho nei: A notemea tera ano pea he mea tika i runga i etahi tikanga kia kimihia nga tangata e tika ana i runga i te tikanga Maori kia whiwhi ki nga taonga o tetahi tangata Maori kua mate oha-aki kore:

NA TENEI KA MEINGATIA HEI TURE e te Runanga Nui o Niu Tireni e noho huihui ana i roto i te Paremete i runga hoki i te mana o taua Runanga nga ritenga i raro iho nei:—

- Te Ingoa Poto o tenei Ture ka ka kiia ko "Te Ture Riwhi mo Ingoa Poto. nga Maori e mate oha-aki kore ana, 1876."
- I te mea kua mate ka mate ranei tetahi tangata o te iwi Ka tau nga tikanga o "Te Ture Whenua Maori" ki nga Maori whai Karaati katoa. Maori kahore nei i hanga oha-aki pukapuka tuku i nga whenua (e hara nei i te whenua i whakatuturutia e te Kooti Whakawa Whenua Maori) kua riro tuturu i a ia me nga whenua e tika ana tana take i runga i etahi o nga tikanga ka korerotia i raro iho nei ara:—
 - ‡ te mea kua tuturu ia ake raua ko tetahi tangata ko etahi atu tangata ranei ki tetahi whenua e puritia ana i runga i te tikanga mau tuturu i karaatitia e te Karauna ki etahi atu whenua kua karaatitia e te Karauna ki a ia ake, raua ko tetahi atu tangata, ko etahi atu tangata ranei, ka peratia ranei te karaatitanga ki a ia a muri ake nei;
 - ‡ etahi whenua take ranei ki etahi whenua pehea ranei te tikanga te whai taketanga ranei e tika ana ki ta te ture kia taka ki a ia i te taima o tona matenga;
 - ‡ raro ranei i etahi tikanga whakatuturutanga whakaaetanga ranei i meatia i runga i te ingoa mo te taha ki a te Kuini e te Kawanatanga o te Koroni ranei, i raro ranei i etahi pukapuka whakataunga ranei i oti i etahi Kooti whakarite utu, whakatikatika hoki, i etahi ranei o nga Kaiwhakahaere o te Kawanatanga, i nga Komihana ranei kua whakaturia e te Kawana ranei ratou ko tona Runanga Whakahaere;
 - ‡ raro ranei i tetahi pukapuka whakatuturu take kua oti te whakaputa ka whakaputaina ranei i muri iho nei i raro i nga tikanga o te rarangi wha o "Te Ture mo te tai Rawhiti 1868;"

Ka whai mana te Kooti Whakawa Whenua Maori, a i runga i te tono a tetahi tangata e ki ana e whai paanga ana ia ki te whenua pera ka ahei te Kooti ki te kimi i nga tikanga ki te whiriwhiri i runga i nga korero e maharatia ana e tika ana kia whakapuakina ki tona aroaro, ko wai ranei e tika ana i runga i te tikanga Maori hei riwhi mo te paanga mo te tikanga o taua tangata kua mate pera ano mehemea na te Kooti Whakawa Whenua Maori ano i whakatau i runga i te mana o nga Ture Whenua Maori te paanga o taua tangata kua mate.

Ka whai mana te Kooti i runga i te pukapuka whakatau he mea hiiri rawa ki tona hiiri ki te ki ko wai ma ranei nga tangata, pehea hoki to ia wahi, e maharatia ana e te Kooti hei riwhi tika mo te tangata kua mate; a ko nga tangata ka whakahuatia i roto i taua pukapuka whakataunga, i runga i to ia wahi, ka kiia ko ratou nga riwhi tika o te tangata kua mate pera tonu mehemea ano kua oti te tuku e ia ki a ratou i runga i te pukapuka oha-aki. Ko te ra timatanga o te mana o nga riwhi ka whakatuturutia i roto i te pukapuka

whakataunga a te Kooti.

Ka whai mana tonu te Kooti i runga i tenei Ture ki te whakarite i te ra i muri o te matenga o te tangata whai karaati kua mate e timata ai te mana o nga riwhi ki te whenua e whakahuatia ana i roto i te pukapuka whakataunga.

- I te mea kua mate tetahi tangata maori e whai taonga ana ki Niu Tireni na kahore i tukua e ia ki tetahi tangata, ka tika ma te tangata ma nga tangata ranei e ki ana e whai tikanga ana ratou ki taua taonga kia tonu ki tetahi o nga Kai-whakarite Whakawa o te Kooti Whakawa Whenua Maori kia whakaputaina tetahi tuturu hei whakaatu ko wai te tangata ko wai ma ranei nga tangata e tika ana ma ratou taua taonga i runga i te tikanga maori i runga ranei i tetahi mea e tino ahua rite ana ki te tikanga maori; a ko wai ki tona whakaaro te tangata tino tika hei whakahaere i nga taonga o taua tangata kua mate ra.

Ma te Kai-whakawa o te Kooti Whenua Maori e whakatau. He mea kia mana ai tenei tikanga ka whai mana te Kai-whakarite Whakawa e tae atu ai tetahi tonu ki te whakahaere i nga mana katoa e tau ana ki a ia i runga i te rima tekau ma whitu o nga rarangi o "Te Ture Whenua Maori, 1873," a i muri o tana ata kimihanga ka tika kia whakaputaina e ia tetahi pukapuka tuturu tuhi rawa ki tona ingoa hiiri rawa ki te hiiri o te Kooti.

- Ko ia pukapuka tuturu pera hei whakamana i te Kooti mana nei e whakaputa nga pukapuka whakahaere i nga meatanga katoa, ki te whakaputa i aua tu pukapuka ahakoa e apititia ana he pukapuka oha-aki kahore ranei i runga i tetahi atu tikanga ranei, a i te mea kua whakahaeretia e te tangata e nga tangata ranei kua whakahuatia o ratou ingoa ki roto ki tetahi pukapuka tuturu i runga i nga ture e whai mana ana ka tika tonu kia whakaputaina te pukapuka whakahaere ki a ratou ahakoa pehea ranei te rerenga ketanga o tetahi ture.
- Ko te pukapuka whakatuturu tetahi tauira pono ranei e Ko te whakataunga a te Kooti me tiaki e te Kooti e puta ai nga pukapuka whakahaere. whakaputaina ana ranei e te Kai-whakarite Whakawa i runga i te mana o tenei ture ka tiakina ki roto ki te Kooti nana i whakaputa aua pukapuka whakahaere ina puta aua pukapuka.

Ko nga ture katoa mo te whakaputa pukapuka whakahaere me te whakariteritenga o nga takoha mo nga pukapuka whakahaere i nga taonga o nga tangata kua mate ka tau ki nga pukapuka pera e whakaputaina ana i raro i nga mana o tenei ture mehemea ia kahore he whakarereenga ketanga i whakahuatia i roto i tenei ture.

- Mehemea kua timatatia tetahi whakawa ka timatatia ranei a E mana ana te Hupirimi Kooti ki te tuku nga paanga a nga Maori whai karaati ki te Kooti Whenua Maori. mua ake nei i roto i te Hupirimi Kooti na ka puta tetahi awangawangatanga mo runga i tetahi tikanga tuturu mo runga ranei i tetahi tikanga Maori e tau ana ki tetahi whenua kua oti te Karauna karaati ahakoa i puta i runga i te mana o tehea ture a e meatia ana kia kimihia tona tikanga ka whai mana te Hupirimi Kooti tetahi ranei o nga Kai-whakarite whakawa o taua Kooti ki te tuku i taua tikanga awangawanga kia kimihia, kia whakatuturutia e te Kooti Whakawa Whenua Maori penei me te mana a taua Kooti mo te Whenua Maori i runga i "Te Ture Tikanga Maori 1865."
- Mehemea kua tukua tetahi tikanga pera me tera kua whaka- Ma te Kooti Whenua Maori e whakahaere tera. huatia i runga ake nei, me tahuri te Kooti Whakawa Whenua Maori ki te kimi i nga tikanga o taua kupu, me whakaatu i tana whakatuturutanga ki te Hupirimi Kooti i runga i nga tekiana kotahi rau matahi kotahi rau ma rua o "Te Ture Whenua Maori, 1873," mo runga i nga tikanga tuku pera mo nga whenua Maori.